בָּאֵר הַגּוֹלְה

נ מָהָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן. ס טור בָּשֵׁם אַבִי ָהָעֶזְרִי. ע בֵּית יוֹפֵף. הָעֶזְרִי. ע פ הר׳ יְהוּרָה בֵּר ראובן. צ נמוקי יוסף. לן מִשְנָה תַּצְנִית כט ין ייָדְּיָה מַאִּיר וּכְּרַכָּן שִׁמְעוֹן כָּן נַּמְלִיאֵל שִׁמְעוֹן כָּן נַּמְלִיאֵל וְתַרְוַיְהוּ לְקַלָּא כְּרָבָא שָׁם. רֹ יְרוּשֵׁלְמִי כְּתָבוּהָ הַרֹא״שׁ וְהַרַ״ן שֶׁם.

יִנְהָנֵי מִלֵּי לְגָהָצֶן וּלְהַנִּיחָן עַד אַחַר תִּשָׁעָה בִּאָב, ^(כה) אֲבָל אָסוּר לְלָבְשָׁן בְּשָׁבוּעַ זֵה. °וְנָהַגוּ לֵאֵסֹר אַפָּלוּ כָּלֵי פִּשָׁתַן וַאַפָּלוּ בָּכָבוּס שֶׁלַנוּ, (כוֹ) בֵּין לְלָבשׁ בֵּין לְכַבֵּס וּלְהַנִּיחַ, "וְאֵין לְהָקֵל בַּדָּבָר בֵּיוַן שֶׁנָּהֲגוּ, וְכָל שֶׁכֵּן דְּאֶפְשָׁר דְּמִדִּינָא ְנַמֵּי אָסוּר, * שֶׁהַרֵי יֵשׁ פֹמִי שֶׁכָּתַב ^(כו) דְּכִבּוּס שֶׁלָנוּ ^(כח) קָרֵי (גָּהוּץ) לְשֵׁל בָּנֵי בָּבֵל, שֵׁאֵין מְתַלַבְּנִים יָפָה לְפִי שַׁמֵּימֵיהֵם הֶם עַכוּרִים, שֵׁאֵינָה אֶרֵץ הָרִים ּוּגָבָעוֹת כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְכִבּוּס שֶׁל שְׁאָר אַרְצוֹת אֶפְשָׁר שֶׁהוּא כְּכִבּוּס שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאָסוּר. וְעוֹד "נֵשׁ מִי שֶׁפֵּרֵשׁ דְּגָהוּץ הַיְנוּ מֵיִם וְאֵפֶּר אוֹ נֵתֶר וּבֹרִית, וְכִבּוּס הַיְנוּ בְּמַיִם לְבַד, וּבַזְּמַן הַזֶּה אַין מְכַבְּסִים בְּמַיִם לְבַד, וְנִמְצָא שֶׁכֵּל כְּבוּס שֵׁל זְמַן הַזֶּה הָוֵי גָהוּץ וְאַסוּר מִדִּינָא אֲפָלוּ בְּכְלֵי **פִּשְׁהָן לְלָבְשָׁן מִיהָא**: הגה * וְאָנוּ נוֹהֲגִין לְהַחְמִיר בְּכָל זֶה מִתְּחַלֵּת רֹאשׁ חֹבֶשׁ ^(כם)עֵד אַחַר הַתַּעֵנִית, אָם לֹא לְצֵרֶךְ מִצְוָה, כְּגוֹן אִשָּׁה הַלּוֹבֶשֶׁת לְבָנִים ⁽⁵⁾ מֻהֶּרֶת לְכַבֵּס וְלִלְבּשׁ לְבָנִים וּלְהַצִּיעַ תִּחְהֶּיהָ (רוקח ואור זרוע), אֲבָל בְּתִשְׁעָה בָּאָב עַצְמֹוֹ ^(יד) לֹא תִּלְבַשׁ לְבָנִים ^(אָד) רַק לוֹבֶשֶׁת חָלוּק בָּדוּק וְיָפֶה (הגהת שערי דורא) (^{דֹבוּ *} וְבַן ^(עו) לְכְבוֹד שֵׁבָּת לוֹבְשִׁים ּ כְּלֵי פִּשְׁתָּן ^{(טו) (דג}) וּמַצִּיעִין לְבָנִים כְּמוֹ בִּשְׁאָר שַׁבָּתוֹת. וְאָסוּר לִתַּן כֵּלִים לְכוֹבֶסֶת אֵינָהּ יְהוּדִית ^{(ח) ס (דד)} לְכַבֵּס מֵרֹאשׁ אַיַל וְאָבֶל קֹבֶם רֹאשׁ חֹבֶשׁ מַתָּר לָתָת אַף עַל פִּי שֶׁכּוֹבֶסֶת ^(הֿה) אַחַר רֹאשׁ חֹבֶשׁ (תוספות פרק ד דתענית ומהרי״ל): ד. •(^{לו) ק}ּלְאַחַר הַהַּעַנִית מֶהַר לְסַפֵּר וּלְכַבֵּס ^{לוו} מִיָּד. יְוָאָם חַל הָשָׁעַה בָּאַב בִּיוֹם רָאשׁוֹן אוֹ בְּשַׁבַּת

שערי תשובה

(יד) לא. אֲכָל בְּמַשְׂאַת בִּנְיָמִין מַשְׁמַע שֶׁמֻתֶּרֶת לְלְבִּשׁ לְבָנִים, וְכַן מַשְׁמַע בְּבַּ״ח וּבֵית יוֹסֵף סִימָן תקנד: (טוֹ) לִכְבוֹד. מַשְׁמַע שֶׁגַּם לְכְבוֹד שַׁבָּת מֻתָּר לְכַבֵּס בְּיוֹם חָמִישִׁי, וְיָשׁ לְהַקָּל אָם אֵין לוֹ כָתֹנֵת לְשַׁבַּת, וְעַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי פִּשִׁיטַא דְשַׁרֵי, יָלָגֵן אַבְרָהָם עַיֵּן שָׁם: (טו) וּמַצִּיעִין. עַיֵּן שַ״ז שֶׁאוֹסֵר לְהַצִּיעַ הַסְּדִינִים, בְּשֵׁם רַשַּ״ל: (יו) לְכַבֵּס. אַפְּלוּ אוֹמֵר לָה לְכַבֵּס אַתַר תִּשְׁעָה בְּאָב, מָגֵן אַבְרָהָם. וְעַיֵּן סִימָן תקמג סָעִיף קָטָן ת מַה שֶׁכָּתוּב שָׁם. [וּבְסַפֶּר אֵלֹיָת רַבָּה צִדֵּד לְהָקֵל בָּזֶה לְכַבֵּס לְאַחַר ּתִשְׁעָה בְּאָב וְיָלִיף מֵחֹל הַמּוֹעֵד עַיֵּן שָׁם]:

קטָן טו לְעָנָין הַנוֹהָגים שָׁלֹא לָאֱכֹל בָשֶׁר וָיֵין עַד שַׁבָּת נְחֲמוּ שֶׁהַבַּ״ח בָּחֶב שֶׁצְרִיכִים הַתָּרָה וּבְלֹא הַתְּרָה אַר לְסַבֵּר וּלְכַבֵּס אָסוֹר עַד יוֹם הַמִּישׁי, וּבַאַר הַיִּטֵב הּשְׁמִיט הָה. וְעֵיַן שֶׁם בְּסָגוֹ אַבְּרָהָם שָׁאָם נָהָגוֹ שֶׁלֹא לָאֲכֹל בָשֶׁר וָיִין אֲבָל נָהָגוֹ לְסַפֵּר וּלְכָבֶּס, מָתר לָהָם. שָאין לְחַיֵּב אוֹתָם יוֹתֵר מְשָׁה שָנָהְגוּ, וְגַם בָּתָב הַפָּגוַ אַבְרָהָם דּלְהַנּוֹהְגִּים אִפּוּר, אַך

מִשְׁנַה בְּרוּרַה

(כה) אֲבָל אָסוּר לְלְבְשָׁן וְכוּ׳. הַיְנוּ, אֲפִלוּ אִם גְּהֲצָן (לוּ) אוֹ כִּבְּסָן קֹדֶם שָׁבוּעַ זוֹ: (כוֹ) בֵּין לִלְבשׁ בֵּין לְכַבֵּס וּלְהַנִּיחַ. רוֹצֶה לוֹמַר, דְנָהֲגוּ לֶאֶסֹר כֹּי אֲפִלּוּ לְכַבֵּס וּלְהַנִּיחַ, דְלִלְבֹּשׁ מִדִינָא אָסוּר בְּכָל גַּוְנֵי: (כז) דְּכִבּוּס שֶׁלָנוּ וְכוּ׳. רוֹצֶה לוֹמֵר, מֵה שָׁמּוּכָח בַּגְּמֶרָא דְּכִבּוּס שֶׁלְנוּ מַתָּר הַיְנוּ רַק לְשֶׁל בְּנֵי בָּבֶל וְכוּ׳: (כח) קָרֵי לְשֶׁל בְּנֵי בָּבֶל. כֵּן צְרִיךְ לוֹמַר, וְכֵן אִיתָא בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְּ דְּפוּס רִאשׁוֹן מֵהַמְחַבֵּר בִּעַצְמוֹ: (כמ) עַד אַחַר הַהַּעֵנִית. וּמִי שֵׁאֵין לוֹ אַלָּא חַלוּק אֲחַד, כּיּי יֻשׁ לְהַתִּיר לְכַבֵּס מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ עַד הַשַּׁבָּת: (לֹּ) מֻתֶּרֶת לְכַבַּס. רוֹצֶה לוֹמַר, אֲפְלוּ יים בַּשָּׁבוּעַ שֶׁחָל תִּשְׁעָה בָּאָב לְהִיוֹת בְּתוֹכָה: (5א) רַק לוֹבֶשֶׁת חָלוּק יוֹת בַּתוֹכָה: (5א) בָּדוּק וְיָפֶה. וְאָם אֵין לָה, הִסְכִּימוּ וֹיּס הַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים דְּמֻתֶּרֶת לִלְבֹשׁ חָלוּק לָבָן, דּלְצֹרֶךְ מִצְנָה לֹא גָּוְרוּ. וְעַיֵּן בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים דְּמֻתֶּרֶת לְתַּן לְכוֹבֶסֶת עַכּו״ם לְצֹרֶךְ לְבִישַׁת לְבָנִים: (5ב) וְכֵן לִכְבוֹד שַׁבָּת לוֹבְשִׁים ּבָלֵי פִּשָׁתָּן. הַמְכַבָּסִים, וּמַשָּמֵע מִמַּה שֵׁאָמֵר וָכֵן, שֵׁגַּם לִכְבוֹד שַׁבָּת מֶתָּר לְכַבֵּס בִּיוֹם חַמִישִׁי וִיוֹם שִׁשִּׁי, וּבְדַרְכֵי מֹשֵׁה מַשְׁמַע שֵׁנַהַגוּ בַּזָה לְאָפּוּר, אָכֵן אָם אֵין לוֹ כַּתֹּנֶת לְשַׁבָּת לוֹ יָשׁבָּת בּוֹ יְשׁ לְהָקֵל, וְעַל יְדֵי עַכּוּ״ם פִּשִׁיטָא רְּגִילִין רְגִילִין הָכָל בְּתִסְפּּרֶת אָסוּר אֲפָלוּ לִכְבוֹד שַבָּת, דְּבְלָאו הָכִי אֵין רְגִילִין לְסַפֵּר בְּכָל שָׁבוּעַ (מָגַן אַבְרָהָם). וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה: (לֹג) וּמַצִּיעִין ּ<mark>לְבָנִים וְכוּ׳</mark>. הַיְנוּ, עַל הַשֻּׁלְחָנוֹת מֻתָּר לְהַחֲלִיף לְבָנִים, שׁ אֲבֶל לְהַחַלִיף סְדִינִים לְבַנִים נָהַגוּ אָסוּר: (לֹד) לְבַבֶּס מֵרֹאשׁ חֹדֵשׁ וְאֵילָךְ. וַאַפְּלוּ אוֹמֵר לָהּ לְכַבֵּס אַתַר תִּשְׁעָה בְּאָב גַּם כֵּן אָסוּר, מִשַּעַם מִנְהֲגָא [מְגַן אַבְרָהָם]. וּבִסֵפֶר אֵלִיָה רַבָּה צָדֵד לְהָקֵל לְתֵּן לָה מֵרֹאשׁ חֹדֵשׁ וְאֵילֶךְ לְכַבֵּס אַחַר תִּשְׁעָה בְּאָב וֶהֶבִיאוֹ הַפְּרִי מְגָדִים וּלְעִנְיַן כְּלֵי פִּשְׁתָּן בְּוַדַּאי יֵשׁ לְסְמֹךְ עַל זֶה: (לָה) אַחַר רֹאשׁ חֹדֶשׁ. וְהוּא הַדִּין אֲפָלוּ (מּ) אָם תְּכַבֵּס בַּשָּׁבוּעַ שֶׁחֶל תִשְׁעָה בָּאָב: 🕇 (זוֹ) לְאַחַר הַתַּעֵנִית מֶתָּר לְסַפֶּר וְכוּ׳.

ס לְכַבֵּס. עַיֵּן בַּאַר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּיַד אֶפְרַיִם עַל דְּבְרִי הַמָּגֵן אַבְרָהָם בָּוֶה, וְעַיֵּן בְּבְרְבֵּי יוֹסַף בִּשֶׁם נַחַפָּה בַּכֵּסֵף דָאַף לְפִי מַה שֶׁכַּתַב בִּפַרִי חַדַשׁ סִימֵן תסח דָאַמִירָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי בִּשְׁאָר אִפּוּרִין דְּרַבָּנָן שָׁרֵי, מִשׁוּם חֻמְרָא דְּתִשְׁעָה בְּאָב נָהֲגוּ לֶאֶסר אֲפִלּוּ לוֹמֵר לְכוֹבֶסֶת שֶׁהִיא תִּקַח הַבְּגָדִים וּתְכַבְּסֵם. וְעַיֵּן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה בְּשֵׁם זָרֵע אֱמֶת שֶׁלָּתֵת לְכוֹבֶסֶת בִּגְדֵי פִּשְׁתָּן עֶרֶב ראש חֹדֶשׁ שֶׁתַשְׁרֶה אוֹתָם בּוֹ בַּיוֹם בְּמַיִם וְאַחַר שֶׁנִּכְנָס אָב תּגָמֹר לְלַבְּנָם עַל יְדֵי מַיִם וְאֵפֶר וּבֹרִית כַּמִּנָהָג וְהַכֹּל בְּבֵית יִשְׂרָאֵל, אַף עַל גַּב דְּמִדִּינָא

יש לְהַתִּיר, מְכֵּל מַקוֹם נַכוֹן לְזָהֵר גַם בַּזָה לְהִיוֹתוֹ בְּבֵית יִשְׁרָאֵל וְאִיכָּא מְשׁוֹם מַרְאִית עַיִן, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן לְקַמֶּן סָעִיף קָטָן לה: ס לְאַחַר הַתַּעֲנִית. עַיֵּן מָגַן אַבְרָהָם סָעִיף

באור הַלְּכָה * שֶׁהְרֵי יֵשׁ מִי שֶׁבָּתַב וְכוּ׳. לְפִי טַעַם זֶה אָסוּר אֲפִלוּ בְּכְבוּס שֶׁל כְּלֵי פִּשְׁתְּן,

דְּמַה שֶׁאָמְרוּ כְּלֵי פִּשְׁתָן אֵין בָּהֶם מִשׁוּם גִהוּץ, דַּוְקָא גִּהוּץ לֵית בְּהוּ אֲבָל כָּבּוּס שַׁיָּךְ בְּהוּ בְּאֵינוֹ יְהוּדִי לְפִי שִׁיטַת רַבֵּנוּ יְהוּדָא בֵּר רְאוּבֵן, וְכֵיוָן דְּכֶל ּהָאֲרָצוֹת שָׁווֹת לְאֶרֶץ יִשְּׂרָאֵל לְבַר מִבָּבֶל, נִמְצָא דְּכִבּוּס אָסוּר בְּכָל מָקוֹם אֲפִלוּ בְּפִשְׁתָּן, כֵּן אִיתָא בְּרַ״ן בְּהֶדְיָא, וּמַה שֶׁכָּתַב הַשַּׁלְחָן עָרוּךְּ וְעוֹד יֵשׁ מִי שֶׁפֵּרֵשׁ, טַעַם זֶה הוּא רַק לְעוֹרֵר לָנוּ דְּכִבּוּס שֶׁלָנוּ הָוֵי כְּגִהוּץ, וְאִם כֵּן אָסוּר עַל כָּל פּנִים מְדִינַא בָּכְלֵי צָמֵר אַף לְהַנִּיחַ. וּמָה שֶׁסָיֵם עוֹד אַפְלוּ בִּכְלֵי פִּשְׁתַּן לְלַבְשַׁן ָמִיהָא, עַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א שֶׁמַתְמִיהַ, דְּלְלֶבְשָׁן בְּוַדַּאי אָסוּר לְכַלֵּי עַלְמָא מִדִּינָא, ָּוְכָל מַה שֶׁכָּתַב הַמְּחַבֵּר וְנָהֲגוּ וְכוּ׳ הוּא רַק לְעוֹרֵר לָנוּ דְאַף לְהַנִּיחַ אָסוּר. וְלַעֵנִיוּת דַעָתִי אֵפְשָׁר שֵׁצָרִיךְ לוֹמֵר וַאֲפָלוּ וְכוּ׳, וְרוֹצֵה לוֹמֵר דַאֲפָלוּ בְּכְלֵי פִּשְׁתָן שָׁאֵין לָנוּ לֶאֶסֹר לְפִּי טַעַם הַשֵּׁנִי הַזֶּה, עַל כָּל פָּנִים לְלָבְשָׁן בְּוַדַּאי אָסוּר מְהִינָא: * וְאָנוּ נוֹהֲגִין לְהַחְמִיר בְּכֶל זֶה וְכוּ׳. רוֹצֶה לוֹמֵר, בְּכֶל הָאָמוּר לְצֵיל בִּתְחַלַּת הַפָּעִיף, לְבַד מִי שָׁאֵין לוֹ אֶלָּא חָלוּק אֶחָד בָּזֶה יֵשׁ לְהָקֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה וַחַיֵּי אָדָם]. וּמַה שֶׁכָּתַב בְּפִּתְחֵי עוֹלָם מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ עַד הַתַּעֲנִית מֻתָּר בָּזֶה, טָעוּת סוֹפֵר הוּא וְצָרִיךְ לוֹמֵר עַד הַשַּׁבָּת: * וְבֵן לִּכְבוֹד שַבָּת וְכוּ׳. עַיֵּן בַמִּשְׁנָה בְּרוּרָה שֶׁכָּתַבְנוּ לְעִנְיַן תִּסְפֹּרֶת דְּאָסוּר. וְהִנֵּה הַמְּגַן אַבְרָהָם הַבִּיא זֶה בְּשֵׁם הַגָּהַת אָשְׁרִי וְהוּא הַבִיא זֶה מֵאוֹר זָרוּעַ, וְעִיַּנְתִּי בְּאוֹר זָרוּעַ בְּהַלְכוֹת תִּשְׁעָה בָּאָב וְזֵה לְשׁוֹנוֹ שָׁם, וּבַחֲמִישִׁי מֻתַּרִין מִפְּנֵי כְּבוֹד הַשַּׁבָּת, פּרוּש, מָתָרִין לְכַבֵּס וְלִלְבשׁ בְּשַׁבָּת, אֲבָל לְסַפֵּר בַּחֲמִישִׁי אָסוּר, כִּדְאָמֵר בִּירוּשַׁלְמִי, וּבַחֲמִישִׁי מֻתָּרִין מִפְּנֵי כְּבוֹד הַשַׁבָּת, רַב הוּנָא בְּשֵׁם רַב הַמְנוּנָא אָמֶר לְתְסִפּרֶת חַיִישׁ בָה, פַּרוּשׁ שָאַסוּר לְסַפֶּר, עַד כַּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהָנָה הָמְעֵיֵן בִּירוּשַׁלְמִי גוּפָא לְפָגֵינוּ הַגִּרְסָא לְתִסְפֹּרֶת הוּשְׁבָה, וְאַף לְפִי גִּרְסָתוֹ גַּם כֵּן אִי אָפְשָׁר לוֹמֵר דְּכַוָּנַת הַיְרוּשַׁלְמִי לְהַחְמִיר, כִּי לְפִי הָעִנְיָן מוּכָח שָׁם לְהֵפֶּךְ, ּדְתִסְפֹּרֶת מֻתָּר בַּחֲמִישִׁי בְּשַׁבָּת, וְצָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל. וְעַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי ד׳ עֲקִיבָא אֵיגֶר שָהַבִיא גַם בְּשֵׁם הַתּוֹסְפוֹת דְּכְבִיסָה וְתִסְפֹּרֶת שְׁנֵיהֶן שָׁוִין לְהָקֵל:

וְקַל וָחֹמֶר שָׁמָתַר בְּבָשֶׁר וַיַּיִן. וְאוֹתָן הַנּוֹהָגִין אָסוּר בְּבַשֶּׁר וַיַיִן עַד שַׁבָּת נְחֲמוּ, וֹיֹי עֹשׁ אוֹמְרִים דְּמִנְהָגִא שֵׁל טָעוּת הוּא וְאֵין צָרִידְּ הַתְּרָה, אֲבָל הַבַּ״ח וּמָגן אַבְרָהָם הָסָכִימוּ דְצַרִידְ הַתַּרָה, וּבְעוֹד שֶׁלֹא הַתִּירוּ אֲסוּרְיוֹ גַּם כֵן לְסַפָּר וּלְכַבֵּס עַד יוֹם חַמִּישִׁי מִפְנֵי כְבוֹד הַשְּׁבָּח. וְעַיֵּן בְּמָגן אָבְרָהָם מַה שֶׁבָּתָב עוֹד בְּעָנָן זֶה: - (5ז) מִיָּד. וְעַיֵן לְקַמֶּן סִימָן תקנח בְּאַחֲרוֹנִים, דְמָצֵד מִנְהָגָא יֵשׁ לְזָהַר בְּיוֹם עֲשִּׁירִי עַד חֲצוֹת הִיוֹם:

שַׁעַר הַצִּיוּן

(לה) הַגְרֵ״א, וְכֵן אִיתָא בְּבִית יוֹסְף: (לג) אַלְיָה וְבָּה וּשָׁאָר אַחָרוֹנִים: (לז) דְּרָכִי מֹשְׁה: (לס) עַיִן בְּשֶׁגן אַבְרָהָם וּפָּר שְׁנָק בְּיוֹה דַּעָה סִימָן שפא בְּשֶׁ"ז לְעָנָין אָשְׁר אַחָרוֹנִים אָבַלוּת שָׁאין לָה לְרְחֹץ כָל גוּפָה לְלְבִישׁת הַלְּבּוֹן אָלָא תִרְחַץ פָּנֶיהָ שֶׁל מְשָׁה לְבָר, וְהוּא הַדִּין לְשָנָין תִּשְׁנָה בְּאָב וּמַמְצִיה הַאָּרְ״א, וְבֵן כְּחַב בְּדְמֶשֶׁק אֱלִיעֶוָר: דֹּ (לט) רַשְׁ״ל בְּתְשׁוּכְה: בְּשֵׁם רַשִּׁיל: (לה) כֵּן מַשְׁמִע מָבָּאוּר הַגְּרֶ״א, וְבֵן כְּחַב בְּדְמֶשֶׁק אֱלִיעֶוָר: דֹּ (לט) רַשִּ״ל בְּתְשׁוּכְה: